

„Obecni mieszkańcy Biskupina...”

Wstęp

Obecni mieszkańcy Biskupina w większości wywodzą się ze wsi Chłopy w gminie Komarno, powiat Rudki, województwo lwowskie. Wieś liczyła 675 numerów i 3 242 mieszkańców, ciągnęła się aż 8 kilometrów. Chłopy były największą wsią polską w powiecie, Ukraińcy stanowili 5%, we wsi mieszkało także 5 rodzin żydowskich. Do grona mieszkańców pochodzących z kresów wschodnich zalicza się też moja rodzina Swatków.

Życie codzienne

Na co dzień ludzie zajmowali się pracą na swoich małych gospodarstwach rolnych. Duża część wsi pracowała na folwarku należącym do rodziny hrabianki Karoliny Lanckorońskiej, której dobrami zarządzał pan Lucjan Turnau, przez chłopów nazywany dyrektorem folwarku. Pracownikami folwarku m. in. byli moi przodkowie Eliaz i Piotr Potoczni, którzy spełniali funkcję furmanów, ale też babcia i ciocia mojego sąsiada, które w czasie wakacji pomagały przy pracach kuchennych i pokojowych. Ponadto we wsi działała szkoła, do której uczęszczały pobliskie dzieci i olejarnia, której właścicielem był Jan Barylak. W pobliżu Chłopów znajdował się również tartak, który dawał ludziom pracę. Były również warsztaty tkackie, które zajmowały się wyrabianiem płótna jako usługi między sąsiedzkiej, oraz działał szewc. Po ciężkim dniu pracy trzeba było się trochę odprężyć, czy to w wioskowej karczmie, kuźni, czy też w sklepie. Co piątek były organizowane na błoniach wsi tzw. „chodzenie na muzykę”, czyli tańce przy ludowej muzyce, podczas której młodzież mogła się wybawić. Wieś bardzo długo nie posiadała swojego kościoła, przez co mieszkańcy udawali się na niedzielną liturgię Mszy Świętej do pobliskiego Komarna. Dopiero w 1936 r. powstał projekt budowy świątyni i wkrótce rozpoczęto prace budowlane. Niestety nadeszła wojna, która przerwała budowę i kościół pozostał z niedokończoną wieżą. Wiele lat po wojnie, bo na początku XXI wieku budowa wieży została zakończona. Obecnie kościół funkcjonuje jako

cerkiew greckokatolicka p.w. Najświętszej Maryi Panny Królowej Aniołów i św. Stanisława biskupa i męczennika.

Znana postać

134 lat temu, 19 lutego 1884 r. we wsi Chłopy, w powiecie Rudki na ziemi lwowskiej, urodził się Maciej Rataj, wybitny polityk ruchu ludowego, marszałek Sejmu II Rzeczypospolitej i prezes Stronnictwa Ludowego.

Ojciec Macieja posiadał dwuhektarowe gospodarstwo rolne. Maciej po ukończeniu szkoły ludowej uczył się w gimnazjum we Lwowie. W 1908 r. ukończył filologię klasyczną na wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego. Właśnie w okresie studenckim prawdopodobnie został członkiem Polskiego Stronnictwa Ludowego. Pracował jako nauczyciel łaciny, greki i filozofii w lwowskim gimnazjum. W 1918 r. przeniósł się do Zamościa, gdzie został nauczycielem w gimnazjum. W styczniu 1919 r. został wybrany posłem na Sejm Ustawodawczy z zamojskiej listy PSL „Wyzwolenie”. Był współtwórcą Konstytucji Marcowej (1921 r.). W okresie wojny polsko – sowieckiej został członkiem Rady Obrony Państwa i objął stanowisko ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego pod prezydenturą Wincentego Witosa. Zajmował się organizacją szkolnictwa i podnoszeniem kwalifikacji nauczycieli. Za jego urzędowania zniesiono kary cielesne na terenie byłego zaboru pruskiego. W 1922 r. został wybrany marszałkiem Sejmu i urząd ten sprawował do 1928 r. Po zabójstwie prezydenta Gabriela Narutowicza jako marszałek Sejmu przejął obowiązki głowy państwa i pełnił je do chwili wyboru Stanisława Wojciechowskiego na prezydenta. W czasie zbrojnego zamachu stanu, którego dokonał w 1926 r. Józef Piłsudski, Stanisław Wojciechowski zrezygnował z urzędu i przekazał Maciejowi uprawnienia Prezydenta Rzeczypospolitej. Obowiązki te pełnił niecały miesiąc, kiedy to władzę przejął Ignacy Mościcki. W wyborach parlamentarnych w 1928 r. znów zyskał mandat poselski. Po aresztowaniu Wincentego Witosa w 1930 r. przejął kierownictwo w PSL „Ruch”. W wyborach na Sejm w 1930 r. nie zdobył miejsca w parlamencie. Po wybuchu II wojny światowej pozostał w kraju, a pod koniec listopada 1939 r. został aresztowany przez Niemców. Na początku roku 1940 został zwolniony z aresztu, a w marcu 1940 r. został ponownie aresztowany i osadzony w więzieniu na Pawiaku.

21 czerwca 1940 r. Maciej Rataj wraz z innymi więźniami został rozstrzelany w Palmirach pod Warszawą.

W 1946 r. jego ciało zostało ekshumowane i uroczyście pochowane na cmentarzu w Palmirach.

„Na nowej ziemi”

9 czerwca 1946 r. w Niedzielę Zesłania Ducha Świętego, tzw. „Zielone Święta” zaczęło się przesiedlenie mieszkańców wsi Chłopy. Pociąg, do którego przyczepiony był tabor bydłowych wagonów z repatriantami, zatrzymał się dopiero w lipcu na stacji Chocianów, skąd przepakowano ludzi na konne wozy, przy pomocy których dotarli do wsi Biskupin (z niem. Bischdorf), pierwsze 2 tygodnie mieszkali razem z tamtejszymi Niemcami. Pierwsze miesiące były bardzo trudne z powodu braków żywności, bydła i innych zwierząt gospodarczych, jednakże ówczesny sołtys dzielił uczciwie zapasy wsi między mieszkańców. Do 1977 r. Biskupin nie posiadał kościoła. Miejscowa ludność należała z początku do parafii Gromadka oddalonej o 10 km, a później do parafii Osła. Po wielu latach starań, władze zezwoliły na wybudowanie domu przedpogrzebowego w Biskupinie. Jednakowoż w czasie budowy przerobiono go na kaplicę, co groziło zamknięciem budowy. Z pomocą Boskiej ręki nie zamknięto budowy, a kościół stoi do dziś. Nosi wezwanie Matki Bożej Bolesnej i jest filią parafii pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Rokitkach.

Pamiętnik spisano w oparciu o informacje posiadane przez pana Janusza Krzesaja, wnuka byłej mieszkanki Chłopów.

Fot. 1

Fot.2

Fot. 3

Fot.4

Fot.5

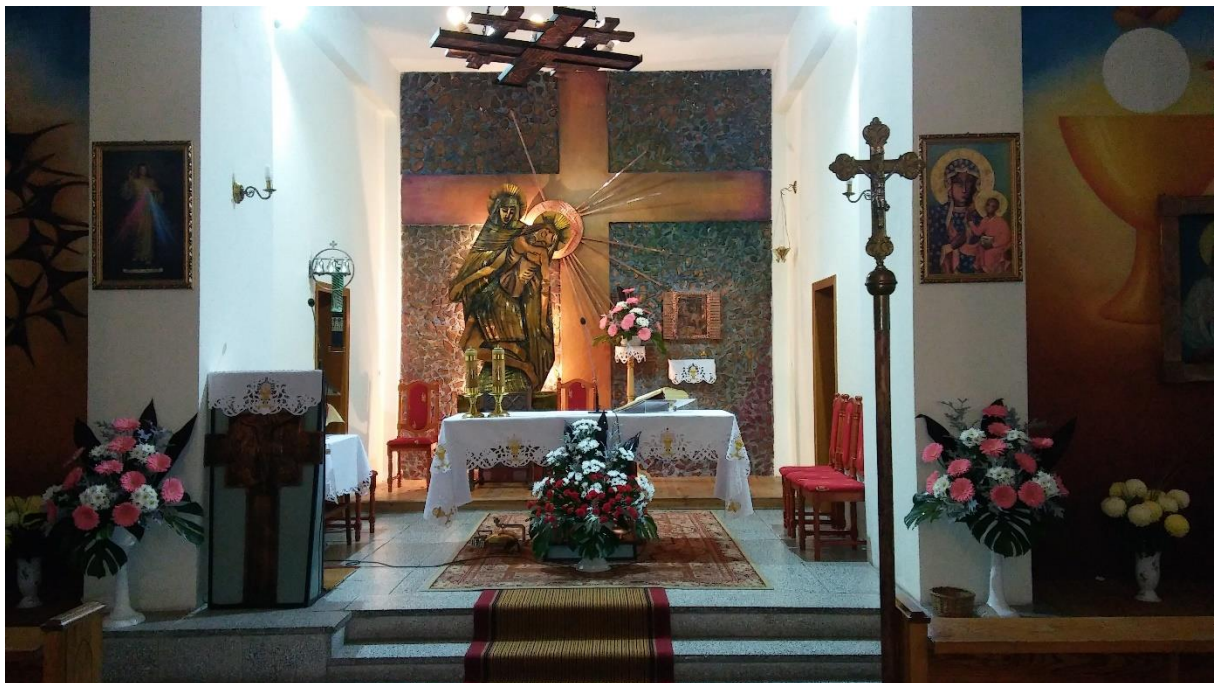
Fot. 6

Fot. 7

Fot. 8

Fot. 9

Fot.10

Spis fotografii:

Fot.1 Poświęcenie kamienia węgielnego w Chłopach przez J. E. Bp. Franciszka Barda

Fot.2 Budowa kościoła w Chłopach

Fot.3 Pałac rodziny Lanckorońskich

Fot.4 Kościół w Komarnie

Fot.5 Herb rodziny Lanckorońskich

Fot.6 dr Karolina Lanckorońska

Fot.7 Kościół w Chłopach (lata 90 XX wieku)

Fot.8 Maciej Rataj

Fot.9 Prezbiterium kaplicy w Biskupinie

Fot.10 Kaplica mszalna w Biskupinie